

Jegyzőkönyv
felvétel a dunamelléki református egyházkerületi tanácsnak Budapest, 1944.
évi november hó 23-án tartott üléséről.

[Rögzítve 1995-97-ben OTKA támogatással T 18588 alapkutató keretében.
Megjelent a Ráday Gyűjtemény Évkönyvében XI. Budapest 2005. 269-282. oldal.]

Jelen vannak: Ravasz László dr. püspök és Lázár Andor dr. kecskeméti egyházmegyei gondnok elnöke alatt Benkő István, Kováts J. István dr., Szabó Imre lelkészi, Benedek Zsolt dr., Benkó Ferenc dr., Sigray Béla dr., Ványi Ferenc dr. világi tagok, dr. Debreczeni Sándor egyházkerületi ügyész, Nagy Sándor dr. egyházkerületi tanácsos, a jegyzőkönyvet Hörömpő Dezső egyházkerületi jegyző vezeti.

1. jkvsz

Az egyházkerületi tanács tagjai eléneklik a LXXXIX. zsoltár 1. versét, majd a püspök úr felolvassa Jelenések könyve 6. részének 12-17. és 21. rész 1-7. verseit s a következő imádsággal kéri Isten segítségét a gyűlés tanácskozásaira: "Örökkévaló Isten, mennyei édes Atyánk! Rettenetes a Te beszéded, amellyel perbe szállasz a bűnös és megátkozott emberrel és ítéletre vonsz bennünket már eme látható világban is és a láthatatlan világ végső ítéletével rettetted bűnös megrémült lelkiismeretünket. Széjjelnézünk összeomlott országunkon, a drága romok felett. Hol van a mi gyönyörű hazánk? Hol vannak békés hajlékaink? Hol vannak gyülekezeteink, iskolába járó gyermekeink serege? A szeretet csendes, hűséges és építő munkája? Hol van terv és lehetőség az új világ felépítésére, a réginek megújítására? Templomaink üresek, harangjaink hallgatnak, gyermekeink ajkán nem szól az ének. A gyülekezetek szétszóródtak: vagy az inség útjain bújdosnak, vagy a riadt menekülés sziklahasadékaiban húzódtak meg. Széjjel jár a kísértés és triumfál a bűn. Nem ismerünk a magunk képére, a fajtánk jellemvonására, sem gyávaságban, sem vakmerőségben, sem kegyetlenségben, sem tanácstalanságban, sem a hamislelkűségben, sem a lelketlenségben. Mint egy rettenetes vihar a falevelet, söpör minket, ezt az egész országrészt, jaj, talán az emberi nemzetséget is a Te ítéletet tartó haragod. Ki áll meg benne és mi lesz a vége?

De minde rettenetes forgószélen, füstfellegen, villámláson, jajszón és egetverő harci zajon keresztül áll és szól a Te örök igaz és ámen beszéded. A Te igéd, ami meg nem változik sohasem. Kezdetben volt, teremtette a világot s lesz és szól akkor is, amikor az ég és föld elmúlnak. És áll ennek az igének, a testté lett Igének szent és örök kijelentése, hogy Ő tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. Hallatszik a Te hívó szavad, meg nem változó örök szerelmed

mélységeiből. Érvényesül, meg lesz eleve elrendelésed vastörvénye. Bölcsességed tündöklök, mint a nap, lelked tüze világít a sötét világ felett, mint a teremtés első napján. Jóakaratom, irgalmad végtelen óceán és mindenhatóságodnak korlátja nincs. Azért ebbe fogódzunk, Tehozzád kiáltunk, hitünk Téged keres, Veled és Benned találunk Békességet. Óh engedd, hogy áldjunk naponként megújuló gondviselésedért. Engedd, hogy hálás szívünk kicsorduljon örök szeretetedért, amellyel előbb szeretted minket. Hadd bízzuk reá magunkat, szeretteinket, szolgálatunkat, oltárainkat, gyermekeinket, a gyülekezeteket, a templomokat, az iskolákat, nemzetünket, az egész emberi nemzetséget, hadd bízzuk rá újra a Te szent kezre. Tördd össze ezt a népet, de újítsd meg, büntess meg, de légy hozzánk irgalmas. Dobj a halál mélységeibe, de vezess át az élet útjára. És adj ajkunkra új éneket, hogy mi mindig Téged áldjunk, utolsó óráinkban is hívek maradjunk Tehozzád.

Könyörgünk Hozzád, légy velünk Szent Lelked által, hogy velünk, általunk, most is, itt is neved magasztaltassék, országod közelebb jöjjön. A mi Urunk Jézus Krisztusért kérünk, hallgasd meg a mi imádságunkat. AMEN."

Bejelenti, hogy távolmaradását kimentette gróf Teleki József főgondnok és B.Szabó János esperes.

2. jkvsz

Dr. Lázár Andor egyházmegyei gondnok az egyházkerületi tanács ülését a következő beszéddel nyitja meg:

"Nagytiszteletű egyházkerületi tanács! Most, amikor főgondnokunk akadályoztatása miatt az elnöki széket elfoglaltam, megengedik, hogy a mai idők vészthozó komolyságához mérten egy pár szót szóljak az ülés megkezdése előtt.

A Püspök Úr imádsága magasba emelt bennünket. Mindnyájunk lelkében végtelen fájó érzéseket kelt országunk, nemzetünk és egyházunk mai katasztrofálisan szomorú sorsa. De ha ezt érezzük és megállapítjuk, akkor azt is meg kell állapítanunk, hogy a bűnbocsánat csak bűnbánat után adatik és nekünk önmagunkban kell keresnünk elsősorban a hibát nemcsak azért, amit cselekedtünk, hanem azért is, amit mulasztottunk. Azért is, hogy nagyon sokszor nem akadályoztuk meg gonosz kezeknek gonosz cselekedeteit.

Hogy felépül-e valaha az ország, hogy visszatér-e a béke, visszatér-e a szerető emberi lélek a szívekbe azt nem tudjuk, de hisszük és bízunk benne. Én csak azt szeretném hangsúlyozni, hogy a lerombolt épületek, gyárok és otthonok újjáépítése talán még emberi erőfeszítéssel lehetséges lesz. De a lerombolt lelkeknek az újjáépítése csak Isten segítségével lesz lehetséges. Mert sokkal nagyobb szerencsétlenség számunkra az a rombolás, ami az emberi javakban bekövetkezett. Azt hiszem, hogy itt vár a mi egyházunkra is óriási feladat. A lelkek újjáépítése azonban csak a krisztusi tanok alapján és annak erejével lehetséges. Nincs más kezesség a jövő számára, nincs más alap a jövő számára,

mint Krisztus tanítása. Ha nem helyezzük vissza a mi nemzeti életünket a Krisztus tanítására, soha ezeket a lelki romokat felépíteni nem tudjuk. Adja Isten, hogy minden munkásságunk ezen az alapon és ebben az irányban haladjon. Ezekkel a gondolatokkal eltelve az ülést elnöktársammal együtt megnyitom.

3. jkvsz

Napirend előtt egyházkerületi tanács kegyelettel adózik dr. Hetessy Kálmán egyházkerületi jegyző emlékének. A kegyeletes érzésnek Püspök Úr a következő megemlékezéssel ad kifejezést:

Közösségünkben hiányzik egy daliás magyar férfiú: dr. HETESSY KÁLMÁN egyházkerületi aljegyző és tanácsbíró. Isten úgy alkotta meg és ékesítette fel testi és lelki ajándékokkal, hogy bárhová került, mindenütt kitűnt vezető és építő képességeivel. Tudott vezetni, de tudott követni, tudott parancsolni, de tudott engedelmeskedni is. Meg volt a képessége, hogy maga körül az embereket összetartsa, egy nagy vállalkozásra megszervezze. Dolgozott, de dolgoztatott is. Tudott terveket látni és programot adni, de a kivitelben sem volt kisebb, mint a tervezésben. Egyéni jelleme a szeretetreméltóságának és határozottságának, méltóságának és közvetlenségének szerencsés vegyülete volt. A felmerülő nehézségeket nemcsak tárgyi, hanem személyi vonatkozásokban is mindig meg tudta oldani. Tudott elől állani és tudott eltűnni. Munkálkodását megáldotta Isten. Egyik nagy alföldi gyülekezetünket hűséges munkatársaival és barátaival együtt valóban "hegyen épült várossá" tette, amelynek fénye az ország határáig elvilágított. Gyülekezetépítő munkája különösen iskolaszervezésben, a gazdasági előfeltételek biztosításában és az egyház közéleti súlyának érvényesítésében tűnt ki. Meg kell említenem irántam való baráti hűségét és ragaszkodó szeretetét, amely sohasem fáradt el a tanácsban és a segítségben. Ezekről hálással megemlékezve, emlékezetét kegyelettel jegyzőkönyvünkben örökítjük meg és részvétünket fejezzük ki a gyászoló család előtt. Az Úr előtt kedves az ő kegyeseinek élete és halála.

(H) Egyházkerületi tanács jegyzőkönyvében örökíti meg dr. Hetessy Kálmán kiválóan érdemes egyházkerületi munkásságát. Elhunyt feletti mélységes gyászának és fájdalmának ad kifejezést s őszinte együttérzéséről a gyászoló családot jegyzőkönyvi kivonatban értesíti.

4. jkvsz

Püspök úr az egyházkerületi tanács ülését az egyházkerületi bíróság ülésének időtartamára felfüggeszti.

5. jkvsz

Püspök úr az ülést újból megnyitván elrendeli a tárgysorozatra tűzött tárgyak érdemleges tárgyalását. Javaslatára

(H) az egyházkerületi tanács megállapítja, hogy mindazokban a tárgyalandó ügyekben, amelyekben az egyházkerületi közgyűlés volna hivatott dönteni, a 310/1944. számú zsinati határozatban nyert kivételes hatáskörben jelen tanácsülés az egyházkerületi közgyűlés hatáskörét gyakorolja.

6. jkvsz

Egyházkerületi közgyűlésünk 16/1943.sz. határozatával szavazást rendelt el két világi tanácsbírói szék, a budapesti főgimnázium és a Baár-Madas leánygimnázium rendes tanügyi képviselőisége, 78/1943.sz. határozatával pedig a II. egyházkerületi ügyészi tisztt betöltésére. A szavazás eredményének megállapítására kiküldött bizottság betérjeszti 1944. márc.3-án tartott ülésének jegyzőkönyvét, mely szerint a beadott 647 érvényes szavazatból az egyházkerületi világi tanácsbírói tisztségre Magyar Kossa Péter 615, Hajpál István 612 érvényes szavazatot, a II. egyházkerületi ügyészi tisztségre dr. Benedek Tamás 647 szavazatot, a budapesti főgimnázium rendes tanügyi képviselőiségére dr. Kondói Kiss József 647 szavazatot s a Baár-Madas leánygimnázium rendes tanügyi képviselőiségére dr. Ványi Ferenc 647 szavazatot nyert.

(H) Egyházkerületi tanács a 310/1944.sz. zsinati határozattal nyert kivételes hatáskörében Magyar Kossa Péter és Hajpál István urakat egyházkerületi világi tanácsbírájának, dr. Benedek Tamást egyházkerületi ügyésznek, dr. Kondói Kiss Józsefet és Ványi Ferenc dr-t egyházkerületi rendes tanügyi képviselőnek nyilvánítja.

7. jkvsz

A solti egyházmegye esperese jelenti, hogy az egyházmegye megválasztott új gondnokát, vitéz gróf Teleki Mihályt a Kunszentmiklóson f. évi március 2-án tartott rendkívüli közgyűlésében gondnoki tisztségébe beiktatta.

(H) Egyházkerületi tanács bizalommal köszönti a solti egyházmegye gondnoki székében vitéz gróf Teleki Mihályt, út egyházmegyei gondnoki tiszte tartamára a 310/1944.számú zsinati határozattal nyert kivételes hatáskörében egyházkerületi közgyűlésünk hivatalból való alkotó tagjai sorába iktatja. Egyházmegyei gondnoki működésére Isten gazdag áldását kéri.

8. jkvsz

Dr. Hettesheimer Péter Mávag. fogalmazó rákoshegyi lakos kéri lelkészi jellegének az 1944.évre megállapítását és igazolását. Becsatolja okmányait s igazolja szolgálata folytonosságát s azt, hogy világi pályára lépése

óta a hartai egyházközségben és szórványáiban végez kisegítő lelkészi szolgálatot.

(H) Egyházkerületi tanács dr. Hettesheimer Péter lelkészi jellegét az 1944.évre igazolja. Felhívja arra, hogy hasonló kérelmét a jövőben a lakóhelye szerinti illetékes egyházmegye útján terjessze elő.

9. jkvsz

Az országos zsinat elnöksége felhívta egyházkerületünket, hogy a dr. Ványi Ferenc leánygimnáziumi igazgatónak zsinati rendes tanintézeti képviselővé történt megválasztásával megüresedett zsinati tanintézeti pótképviselői helynek betöltése felől intézkedjék.

(H) Egyházkerületi tanács szavazást rendel el egy zsinati tanintézeti pótképviselői hely betöltésére. Egyházkerületi elnökséget felkéri, hogy az arra alkalmas időben intézkedjék a szavazás megejtése és a szavazatok beküldése felől. A szavazatok eredményének megállapítására dr. Benkó Ferenc elnökletével szavazatbontó bizottságot küld ki, melynek tagjaiul Benedek Zsolt dr-t, Benkó Istvánt, Muraközy Gyulát és gróf Teleki László dr-t, jegyzőjéül pedig Hörömpő Dezsőt választja.

10. jkvsz

A budapesti egyházmegye elnöksége jelentést tesz arról, hogy Haller Gábor gróf okleveles lelkész, budapesti lakos a lelkészi jelleggel össze nem egyeztethető olyan foglalkozást üzött s magatartást tanúsított, ami miatt a világi bíróság őt súlyos szabadságvesztésre ítélte. Javasolja, hogy az egyházkerület a nevezett oklevelét az Egyházi Törvények II. t.c. 7.§ 3.bekezdésében foglalt rendelkezésnek megfelelően érvénytelenítse.

(H) Egyházkerületi tanács megállapítja, hogy Haller Gábor gróf lelkészi képesítésének hatálya megszűnt, miután a tárgyiratokból kitetszőleg 1939.év óta szolgálati beosztása nincsen, de ez idő óta lelkészi jellegének igazolását, illetve hatálybantartását nem kérte. Utasítja egyházkerületi tanács a budapesti egyházmegyét, hogy Haller Gábor gróf ellen a szabályszerű fegyelmi eljárást folytassa le arra tekintettel, hogy a nevezett azon idő alatt, amíg az Et II. t.c. 7.§ 2. bekezdése értelmében lelkészi képesítése fel volt függesztve, olyan cselekményeket követett el, amelyek miatt világi bíróság őt szabadságvesztésre ítélte.

11. jkvsz

Csepel I. kerület egyházközség és a pestszenterzsébeti három egyházközség arra tekintettel, hogy anyagi helyzetük a légitámadások következtében beállott elköltözések s a bombakárok következtében megrendült, egyházkerületi járuléktartozásuk elengedését kérik.

(H) Egyházkerületi tanács értesíti a kérelmező egyházközségeket, hogy az egyházhatósági járulékok elengedése nincs módjában, mert e járulékok az egyházi közigazgatás és intézmények költségelőirányzatának képezik a fedezetét.

12. jkvsz

A solti egyházmegye tanácsa pártolólágg terjeszti fel Kurdi Béla foktői lelkipásztornak, az egyházmegye érdemes esperesének kérelmét 1945. április hó 1-ével leendő nyugdíjaztatása tárgyában.

(H) Kurdi Béla 75. életévét 1945. március 26-án betölti s 50 beszámítható szolgálati éve van. Ezekre tekintettel a kérelmet pártolólágg terjeszti az egyházkerületi tanács a lelkészi nyugdíjintézet elé.

13. jkvsz

A solti egyházmegye 32/1944.számú közgyűlési határozatából arra kéri fel egyházkerületünket, hogy az egyházkerületi járulékokat az 1941. évi népszámlálás adatai alapján vesse ki a gyülekezetekre.

(H) Egyházkerületi tanács értesíti a solti egyházmegyét, hogy az egyházkerület már az 1944. évi járulékok kivetésénél is a legújabb, 1941. évi népszámlálás adatait vette alapul.

14. jkvsz

Pati Nagy Dénes dunaharaszti-i lakos, OTI biztosítási gyakornok lelkészi jellegének az 1945. évre igazolását kéri. Becsatolja a dunaharaszti-i lelkipásztor bizonyítványát arról, hogy ebben a gyülekezetben, illetve annak főkegyházában és szórányaiban végez kiegészítő lelkészi szolgálatokat. A kérelmet a solti egyházmegye pártolólágg terjeszti fel.

(H) Egyházkerületi tanács Pati Nagy Dénes lelkészi jellegét az 1945. évre igazolja.

15. jkvsz

Szalkszentmártoni egyházközség állandó vallásoktató lelkészi állást szervezett s az állást szabályszerűen betöltötte. Erre tekintettel szavazata számértékének felemelését kéri. A kérelmet a solti egyházmegye pártolólágg terjeszti elő.

(H) Egyházkerületi tanács Szalkszentmárton szavazatának számértékét egyrőll kettőre emeli fel. Ezzel a solti egyházmegye gyülekezetei szavazatának számértéke 55-re emelkedik.

16. jkvsz

Kutasi Lajos pestszentlőrinci lakos, IV. éves orvostanhallgató lelkészi jellegének az 1945. évre megállapítását kéri. Becsatolja a Budapest, zuglói

lelkipásztor bizonyítványát arról, hogy ebben az egyházközségben mint bejegyzett segédlelkész kiegészítő szolgálatokat végez. A kérelmet a budapesti egyházmegye pártolólág terjeszti elő.

(H) Egyházkerületi tanács Kutasi Lajos lelkészi jellegét az 1945. évre igazolja.

17. jkvsz

A felsőbaranyai egyházmegye 26/1944.sz. közgyűlési határozatával pártolólág terjeszti elő Horváth Antal csarnótai lelkésztanító beadványát a lelkésztanítóság kérdésének rendezése, a lelkésztanítók anyagi helyzetének javítása és érdekeinek istápolása tárgyában.

(H) Egyházkerületi tanács 1942. márc.24-i tanácsülése 12.sz. határozatában a lelkésztanítóságok ügyének rendezése tekintetében állást foglalt. Most is változatlanul azon az állásponton van, hogy a törpegyülekezetek társítása s iskola központosítás útján rendezhető a kérdés.

A lelkésztanítók anyagi helyzetének javítása és jogos érdekeik felkarolása ügyében a felsőbaranyai egyházmegye határozatát pártolólág terjeszti az egyetemes konvent elé.

18. jkvsz

Dr. Tarr Kálmán vallás- és közoktatásügyi minisztériumi segédtitkár, budapesti lakos lelkészi jellegének az 1944. évre igazolását kéri. Becsatolja a Budapest-józsefvárosi lelkipásztor bizonyítványát arról, hogy ebben a gyülekezetben végez kiegészítő szolgálatokat s jelenti, hogy mint táborigazgató egy éves harctéri szolgálatot teljesített. A kérelmet a budapesti egyházmegye pártolólág terjeszti elő.

(H) Egyházkerületi tanács dr. Tarr Kálmán lelkészi jellegét az 1944. évre igazolja.

19. jkvsz

A pestkörnyéki egyházmegye 22/1944.számú közgyűlési határozatával az esperesi segédlelkészi állást díjleveles állássá szervezte át. Bemutatja az állás díjlevelét s az egyházmegyei szabályrendeletet, az esperesi titkári állás címen rendszeresített ezen állás létesítésére, javadalmazására, kötelességeire és betöltésére vonatkozóan.

(H) Egyházkerületi tanács felhívja a pestkörnyéki egyházmegyét, hogy a bemutatott szabályzatot és díjlevelet dolgozza át olyan formában, hogy kitűnjék az, miszerint a segédlelkészi állás rendszeresített díjleveles állandó kápláni állássá. A káplántartási kongrua csak így biztosítható a javadalmazáshoz s ugyanakkor meg van a lehetőség arra is, hogy a díjleveles állandó esperesi segédlelkész a lelkészi nyugdíjintézetbe is felvehető legyen.

20. jkvsz

A pestkörnyéki egyházmegye 23/1944.számú közgyűlési határozatával felterjeszti módosított egyházmegyei vallásoktatási szabályrendeletét. A módosítás figyelemmel van az egyetemes konvent 372/1943.számú határozatával a nemreformátus iskolákban folyó református vallásitanításról és nevelésről intézkedő szabályrendelet kívánalmaira.

Az egyházmegye határozatában rámutat arra is, hogy a konventi szabályrendelet 11.§-a s a 106/1939.számú konventi határozattal ajánlott díjlevél-minta jogszokásainkkal, egyházhatósági rendeleteinkkel ütközik. A konventi szabályrendelet ezen §-ának s az ajánlott díjlevél-mintának hatálytalanítása iránt intéz felterjesztést.

(H) Egyházkerületi tanács a pestkörnyéki református egyházmegye módosított vallásoktatási szabályrendeletét jóváhagyja és megerősíti. Az egyetemes konventet tisztelettel felkéri, hogy a konventi szabályrendelet 11.§-ának s a 106/1939.számú konventi határozattal ajánlott vallásoktató lelkészi díjlevél-mintának hatálytalanítása felől intézkedjék.

21. jkvsz

A pestkörnyéki egyházmegye 24/1944.számú közgyűlési határozatával felterjeszti a kispesti egyházközség szabályzatát az egyházközségnek két egyházrészre alakulása tárgyában. A szabályzat rendezi a vagyoni jogi kérdéseket arra az esetre, ha a most kialakított Rózsa-téri egyházrész önálló egyházközséggé szerveztetnék. A szervezeti szabályzat figyelemmel van azokra a kívánalmakra, amelyeket egyházkerületünk 62/1943.számú közgyűlési határozatával nyilvánított.

(H) Egyházkerületi tanács a kispesti egyházközség szabályzatát két egyházrészre alakulása tárgyában jóváhagyja és megerősíti.

22. jkvsz

A pestkörnyéki egyházmegye 25/1944.számú közgyűlési határozatával felterjeszti a Csepel I. kerületi egyházközség panaszát amiatt, hogy a Budapest-tisztviselőtelepi egyházközség egyházi adóval terhelt meg olyan egyháztagokat, akik azon a területen laknak, amely terület közigazgatásilag ugyan Budapest székesfővárosához csatoltatott, de egyházilag még a pestkörnyéki egyházmegyébe a Csepel I. kerületi egyházközséghez tartozik.

(H) Egyházkerületi tanács értesíti a pestkörnyéki egyházmegye útján a panaszos egyházközséget, hogy panaszát az egyházkerületi tanács folyó évi szeptember 15-én tartott ülése 14.számú határozatával orvoslást nyert.

23. jkvsz

A pestkörnyéki egyházmegye 25a/1944.számú közgyűlési határozatában az egyházkerületi tanács folyó évi szeptember 15-én tartott ülése

14.számú határozatának felhívása értelmében nyilatkozik Csepel I. kerület egyházközség egy részének a pestkörnyéki egyházmegyétől elcsatolása s a budapesti egyházmegyébe leendő bekebelezése ügyében.

(H) Egyházkerületi tanács értesíti a pestkörnyéki egyházmegyét, hogy ebben az ügyben csak a budapesti egyházmegye állásfoglalásának beérkezéssel hozhatja meg döntését.

24. jkvsz

Dr. Békássy Árpád vallásoktató lelkész panaszja származás igazolás ügyében.

(H) Napirendről levétetett.

25. jkvsz

Ercsi egyházközség szabályszerű határozatokkal két tanerős felekezeti iskola felállítását mondta ki s megalkotta az I. és II. számú tanítói állás díjlevelét. A vértessaljai egyházmegye az egyházközség határozatait, a díjleveleket jóváhagyta.

(H) Egyházkerületi tanács Ercsi egyházközségnek két tanerős felekezeti iskola felállítására vonatkozó határozatát jóváhagyja és megerősíti. Jóváhagyja a bemutatott szabályszerű díjleveleket is, azonban felhívja az egyházközséget oly díjlevél-példányok kiállítására, amelyek nem szénpapírral való sokszorosítás útján készültek s kellő gondossággal állítassanak ki.

26. jkvsz

Az alcsúti egyházközség második tanítói állást szervezett. Bemutatja az állás díjlevelét. A vértessaljai egyházmegye a presbitérium határozatát és a bemutatott díjleveleket jóváhagyta.

(H) Egyházkerületi tanács Alcsút egyházközségnek második tanítói állás szervezésére vonatkozó határozatát s az állás szabályszerű díjlevelét jóváhagyja és megerősíti.

27. jkvsz

Dr. Harsányi András budapesti lakos, m. kir. miniszterelnökségi segédtitkár és sajtóelőadó lelkészi jellegének fenntartását kéri. Becsatolja okmányait, melyek szerint úgy az I. mint a II. lelkészképesítő vizsgát a tiszántúli egyházkerület lelkészképesítő bizottsága előtt jeles eredménnyel tette le, 1943. március 8. óta a m. kir. miniszterelnökség sajtóosztályának kinevezett segédtitkára. A Budapest-kelenföldi és pasaréti egyházközségek lelkipásztorai igazolják, hogy folyamodó egyházközségükben kiegészítő lelkészi szolgálatokat végez. A budapesti egyházmegye igazolva folyamodónak a tiszántúli egyházkerületből történt szabályszerű elbocsátását és szolgálatának folytonosságát, a kérelmet pártolólalag terjeszti elő.

(H) Egyházkerületi tanács dr. Harsányi András lelkészi jellegét az 1945. évre igazolja.

28. jkvsz

A Keresztyén Ifjúsági Egyesület nemzeti bizottsága két lelkész-titkári állást szervezett, megalkotta ezen állások díjlevelét. A díjlevelek szerint a javadalmasok a középiskolai tanárokkal egyező illetményt és lakáspénzt kapnak s jogosított tagjai a lelkészi nyugdíjintézetnek. A budapesti egyházmegye a bemutatott díjleveleket jóváhagyta, miután az állásszervező eleget tett azoknak a kívánalmaknak, amelyeket az egyházmegye 23/1944.sz. közgyűlési határozatával kinyilvánított.

(H) Egyházkerületi tanács a Keresztyén Ifjúsági Egyesület nemzeti szövetsége által szervezett két lelkész-titkári állás díjlevele jóváhagyásának és megerősítésének ügyét az egyházkerületi elnökség intézkedési körébe engedi át.

29. jkvsz

Dr. Nagy László m. kir. telepítésügyi fogalmazó, töki lakos lelkészi jellegének az 1945. évre leendő igazolását kéri. A nevezett az újvidéki egyházközségnek végzett rendszeresen lelkészi szolgálatokat, e szolgálatoknak igazolása iránt a hivatalos lépéseket megtette, de az alsóbaranya-bácsi egyházmegye esperesének igazolásait is tartalmazó iratcsomó a háborús viszonyok miatt a postán elkallódott.

(H) Egyházkerületi tanács - közvetlenül is tudomással bírván arról, hogy folyamodó értékes lelkészi szolgálatokat teljesített Újvidék egyházközségben és szórványaiban, - dr. Nagy László lelkészi jellegét az 1945. évre igazolja.

30. jkvsz

A külsősomogyi egyházmegye pártolólag terjeszti fel a gyönki magyar egyházközség s Koppánymegyer egyházközség kérelmét közalapi egyszersmindenkori segély tárgyában.

(H) Mindkét egyházközség elemi károkból keletkező építkezési adósságainak törlesztéséhez kér segítséget. A kérelmet egyházkerületi tanács meleg pártolással terjeszti a közalap intéző-bizottsága elé.

31. jkvsz

A külsősomogyi egyházmegye pártolólag terjeszti fel Pécs egyházközség ama kérelmét, hogy Egyházaskozár szórvány a könnyebben megközelíthető Dombóvár egyházközséghez csatoltassék. Az átcsatoláshoz dombóvári egyházközség is hozzájárult.

(H) Egyházkerületi tanács a külsősomogyi egyházmegye előterjesztésére Egyházaskozár szórványt Pécs egyházközségtől Dombóvár egyházközséghez csatolja s erről az egyetemes konventet értesíti.

32. jkvsz

A Nagypénteki Református Társaság budaörsi elemi iskolájának II. sz. tanítói díjlevelét f. évi szeptemberi tanácsülésünk 9.számú határozatával pótlásra visszaadta. Az egyesület választmányát, amely a módosítás felől határozni hivatott volna, a jelen közállapotok miatt nem lehetett összehívni. Az állás már betöltetett s a megválasztott tanító addig állami fizetés-kiegészítést nem kaphat, amíg jogerős díjlevelét be nem mutatja. Az egyesület elnöksége erre tekintettel a már bemutatott díjlevél jóváhagyását kéri.

(H) Egyházkerületi tanács a Nagypénteki Református Társaság budaörsi árvaházával kapcsolatos református elemi iskola II. sz. tanítói állásának díjlevelét jóváhagyja és megerősíti, azzal a módosítással, hogy a tanító a református népiskolai tanterv szerinti oktatásra is el van kötelezve.

33. jkvsz

A pátkai egyházközség presbitériuma Szilágyi Sándor igazgató tanító részére a háborúban eltűnt tanító helyettesítéséért havi 73.53 P. díjat, vagyis az eltűnt tanító helyi javadalmát állapította meg azzal a feltétellel, ha a határozatot a felsőbb egyházi hatóság is jóváhagyja. A vértessaljai egyházmegye tanácsa 11/1944.számú határozatával a jóváhagyást megadta.

Az egyházközség presbitériuma szeptember hó 24-én tartott ülésében az egyházmegyei tanács határozatát tudomásul vette. Tekintettel arra, hogy az ülésen az elnökön kívül csupán három presbiter volt jelen, a lelkipásztor a már egyszer tudomásul vett egyházmegyei határozatot újból tárgysorozatra tűzte a presbitérium október hó 1-jén tartott ülésén s ezen a presbitérium kimondotta az egyházmegyei tanács határozatának megfellebbezését.

(H) Egyházkerületi tanács utasítja a pátkai presbitériumot, hogy a szóban levő javadalom kiszolgáltatási közigazgatási ügyben az egyházi közigazgatási bíróság döntését kérje.

34. jkvsz

A nagykőrösi ref. líceum és tanítóképző-intézet igazgatótanácsában a dunamelléki egyházkerület képviselőjében helyet foglalt Gaál Ferenc nyug. kir. járásbírósi elnök elhunytával megüresedett egy hely. A betöltés joga az egyházkerületet illeti meg. Az igazgatótanács lelkész elnöke és a főgondnok az intézet igazgatójával együtt az eddigi szokás és gyakorlat alapján javaslatot tett a betöltésre és pedig dr. Kiss László ügyvéd, egyháztanácsost ajánlja az egyházkerület figyelmébe.

(H) Az egyházkerületi tanács a nagykőrösi ref. líceum és tanítóképző-intézet igazgatótanácsában Gaál Ferenc elhunytával megüresedett helyre dr. Jalsovitzky Károly ny. államtitkár, egyházkerületi tanácsbíróvá választja meg rendes tagnak.

35. jkvsz

Az egyetemes konvent tankönyvügyi bizottsága az 1944. február 16-án tartott ülésén tárgyalta Debrecen sz. kir. város és a tiszántúli ref. egyházkerület könyvnyomdavállalatának 1944. február 5-én kelt előterjesztését, melyben azt kérte hogy az egységes tankönyvkiadásra vonatkozóan 1924. július 5-én 20 évre kötött s 1944. június 30-ával lejáró megállapodás hatálya további 20 évre hosszabbíttassék meg. A tankönyvbizottság - bár a szerződés meghosszabbítását előnyösnek találta, - mégis úgy látta hogy a 20 éves meghosszabbításnak jogi akadályai vannak, ti. több egyházkerület elnökségének nincs felhatalmazása az egyházkerületi közgyűléstől ilyen hosszú tartamú szerződés megkötésére, azért az eddigi szerződés változatlan szövegű meghosszabbítását javasolta egy évre.

Az elnökségi tanács 1944. febr. 18-án hozott 1.számú határozatában foglalt felkérésére az egyetemes konvent elnöksége a tankönyvügyi bizottság által bemutatott szerződéstervezetet közölte a könyvnyomdavállalattal, s a vállalattól erre kapott választ az egyetemes konvent elé terjesztette, azzal a megjegyzéssel, hogy a nyomdavállalatnak a régi szerződéshez csatolandó pótmegállapodástervezetét a tankönyvügyi bizottság előadója több szempontból nem tartja elfogadhatónak. Az előadottak után az egyetemes konvent 1944. május 4-én tartott ülésének 29.számú határozatával felhatalmazta az egyetemes konvent elnökségi tanácsát, hogy a tankönyvkiadásra vonatkozó szerződést további 20 évre az egyházkerületek elnökségének előzetes hozzájárulásával megköthesse, annak világos fenntartásával, hogy az új szerződés az öt egyházkerületre nézve csak abban az esetben válik kötelezővé, ha a szerződéshez mind az öt egyházkerület még ebben az évben hozandó közgyűlési határozatával hozzájárul.

(H) Mivel az adott körülmények között a szóban forgó tárgy előzetes bizottsági tárgyalásra nem kerülhetett, továbbá mivel a konventi határozatnak az egyházkerületek hozzájárulására vonatkozó feltétele az ismert rendkívüli viszonyok folytán úgy sem valósítható meg, az egyházkerületi tanács e tárgyban a határozathozatalt alkalmasabb időre halasztja.

36. jkvsz

Az egyetemes konvent 1944. május 4-én 28.szám alatt tárgyalta a dunamelléki egyházkerületi tanács 1944. március 24-én hozott 31.számú határozatát, mely szerint az egyházkerületi tanács sajnálattal állapítván meg azt a közismert tény, hogy a ref. iskolás gyermekek ref. tankönyvekkel való ellátása igen nagy nehézségekbe ütközött, sőt az utóbbi időben sok helyt nem is

volt lehetséges, felhívta az egyetemes konvent figyelmét arra, vajon nem érkezett-e el az ideje annak, hogy az egyetemes konvent maga vegye kezébe a ref. tankönyveknek, főleg vallástani tankönyveknek és énekeskönyveknek az előállítását. A határozat szerint az egyetemes konvent a mai rendkívüli viszonyok között tankönyv és énekeskönyv kiadására nem vállalkozhatik.

(H) Tudomásul szolgál.

37. jkvsz

A budapesti ref. egyházmegye 1944. jún.16-án tartott közgyűlése 15/d. számú határozatának 2. pontjában a tanulók növekvő számára való tekintettel a budapesti ref. gimnáziumban négy új tanszék szervezését határozta el. Határozatát jóváhagyás végett felterjesztette az egyházkerülethez.

(H) A kerületi tanács az 1944. jún.16-án tartott budapesti egyházmegyei közgyűlésnek a budapesti ref. gimnáziumban négy új tanszék szervezését kimondó határozatát jóváhagyólag tudomásul veszi.

38. jkvsz

A budapesti ref. egyházmegye 1944. jún.16-án tartott közgyűlése 15/d. számú határozatának 1.pontjában a budapesti ref. gimnáziumban az 1934. XI. t.c. 12.§-a (2) pontja rendelkezéseire és az állami, valamint az egyéb autonóm fenntartók gyakorlatára hivatkozással külön igazgatói tanszék szervezését határozta el. Határozatát jóváhagyás végett felterjesztette az egyházkerülethez.

(H) Mivel egyházi törvényeink külön igazgatói tanszék szervezéséről nem rendelkeznek, s ilyen iskoláinkban eddig nem is volt, a kerületi tanács a budapesti egyházmegyének ezt a határozatát elvi döntés céljából az egyetemes konvent elé terjeszti.

39. jkvsz

Az egyházkerület számvevőjének állandó katonai szolgálata lehetetlenné teszi az egyházkerületi elnökség számára, hogy az elmúlt 1942. és 1943. évi zárszámadását és az 1945. évre szóló költségvetést előterjeszthesse. Mivel e rendkívüli akadályok megszűnésére az év végéig nem lehet számítani, sőt tartani lehet azok súlyosbodásától, az egyházkerületi elnökség a kényszerítő körülmények alapján javasolja az egyházkerületi tanácsnak, hogy a zárszámadások bemutatásának akadályát tudomásul véve az 1945. esztendőre költségvetésül fogadja el az 1944. évi költségvetést.

(H) Az egyházkerületi tanács az elnökség bejelentését tudomásul veszi, az 1944. évi költségvetést az 1945. évre költségvetésül elfogadja s az abban szükséges esetleges módosításokra az elnökséget felhatalmazza. Az előforduló módosításokról az elnökség a következő közgyűlés elé jelentést tartozik tenni.

40. jkvsz

A solti egyházmegye felterjeszti az orgoványi egyházközség adásvételi szerződését, amely szerint az egyházközség elad 15 négyszögöl területű ingatlant 225 aranypengő árban Urbán Árpád orgoványi lakosnak.

(H) Az egyházkerületi tanács a szabályszerűen létrejött adásvételi szerződést jóváhagyja és a szerződésnek jóváhagyási záradékkal való ellátására az elnökséget felhatalmazza.

41. jkvsz

A felsőbaranyai egyházmegye jóváhagyás végett felterjeszti a kisharsányi egyházközség és a kisharsányi Legeltetési Társulat között kötött ajándékozási szerződését, amely szerint nevezett társulat 360 négyszögöl területű ingatlant ajándékoz minden ellenszolgáltatás nélkül az egyházközségnek a 136 négyszögöl vesztett kántori javadalmi kert pótlására.

(H) Az egyházkerületi tanács a szabályszerűen kötött ajándékozási szerződést jóváhagyja és annak megerősítési záradékkal való ellátására az elnökséget felhatalmazza.

42. jkvsz

A vérteszaljai egyházmegye jóváhagyás végett felterjeszti a vértessedobozói egyházközség adásvételi szerződését, amely szerint az egyházközség megvesz Nyikos Eszter és társaitól 371 négyszögöl ingatlant 300 aranypengőért.

(H) Az egyházkerületi tanács a szabályszerűen létrejött adásvételi szerződést jóváhagyja és annak jóváhagyási záradékkal leendő ellátására az elnökséget felhatalmazza.

43. jkvsz

A tolnai egyházmegye jóváhagyás végett felterjeszti az alsónyéki egyházközség 1944. augusztus 30-án kötött adásvételi szerződését, amely szerint az egyházközség a régi dűledező iskolaépületet és a hozzátartozó telket 17.000.- P. vételárért eladja Márkus Jenő szabadkai lakosnak. Az iratokból megállapítható, hogy az egyházközség a vételárat még 1943-ban felvette és abból 6.000.- P. az iskolaépítésből fennálló váltóadósság kifizetésére, 3.000.- P-t az 1943. évi pénztári hiány fedezésére és 8.000.- P-t pedig állami búzakötvény vásárlására fordít. Az egyházmegyei tanács a vételár felhasználására ajánlja, hogy azt az iskolaépítésre nyert állami kölcsön visszafizetésére fordítsa az egyházközség.

(H) Az egyházkerületi tanács nem helyesli, hogy az egyházközség az ingatlan eladási árának csaknem a felén búzakötvényt vásárol. Tekintettel azonban arra, hogy a vételár felhasználása már megtörtént és az in integrum restitutio az egyházközségre nagyobb kockázatot jelent, az adásvételi szerződést

jóváhagyja és annak megerősítési záradékkal leendő ellátására az elnökséget felhatalmazza.

[44-45. jkvsz *Hiányzik, a tárgysorozat alapján pótoltuk:*

44. jkvsz Az ülés berekesztése.

45. jkvsz Ének, áldás.]